

השולח פרק רביעי גיטין

עד א מיי פיו מהלב
עבדי הלכה ח
טושי"ע י"ד סי' רסו ספי
טט ופיקח נח:
ע"ב ב ג ד מיי פיה מלג
עבדי הלכ' ח סמג
ע"ג פו טושי"ע י"ד סי'
רסו ספי"ע ו טושי"ע
ה"פ סי' ד ספי"ב:
ע"ד ה מיי"ע סי' פ"ו הל' ד
סמג שם טושי"ע י"ד
שם ספי"ע עו:
ע"ו ו מיי"ע שם ופ"ט מלג
וכי"ה הלכה י"ב סמג
שם טושי"ע שם ספי"ע ע
[טושי"ע חו"מ סמו"ע ר"ו
ס"ד]:
ע"ד ו מיי"ע פ"ח מלג
עבדי הלכה י"ג סמג
שם טושי"ע י"ד סי' רסו
ספי"ע ד:
ע"ה ח מיי"ע שם סי' הל'
ח סמג שם טושי"ע
שם ספי"ע סג:

פסקי ר"ד

אריב"ל עבד שהניח
תפילין בפני רבו יצא
לחירות. פי' עבד לאו בר
תפילין הוא דתפילין מצות
עשה שהזמן גרמא הם
דלילה לאו זמן [תפילין]
הוא ושבת נמי לאו זמן
תפילין הוא ועבד איחזק
לאשה איחזיק ליה ממנו
רבו או שעשאו רבו
אפטרופוס או שהניח
תפילין בפני רבו או שקרא
ג' פסוקים ב"ה בפני רבו
היה זה לא יצא לחירות
אמר רבה בר רבי אבהו
היה לו תפילין וכן נמי אם
השיאו רבו אשה יצא
לחירות וכופין אותו
לכתוב לו גט שחרור: אמר
אמימר המפקיד את עבדו
וזמ אותו העבד אין לו
תקנה מ"ט גופא לא קני
ליה איסורא הוא דאבא
גביה ואיסורא לבריה לא
מורית. פי' שאין קנין
האסור ממון להוריש
לבנו. וליהא דלבריה
אמימר דאמי' ההוא
ספקתה דעבדי ואיודבן
לגוים. פי' עני של עבד
כדאמין פירק כיצד
מעבירין (נט) גבי עני של
יחיד כס הקהא דרש
גלותא כלו מרווחתיה
במאי. פי' הגומ שנקאנוס
אתו לקמיה דרבינא אמר
להו זיל אהדרו אבני
מרווחא קמאי ולכתבו לכו
גיטא דחירותא כו' ותנן
לקמן (מג) המוכר עבדו
לגוים יצא לחירות אבל
צריך גט שחרור להתירו
בבית ישראל והלכתה
כרבינא שבם הוריש יבול
לשחרר ואע"ג דליכא
עליה אלא קנין אסור
בלחור. ההוא עבדא דהוה
לבי תרי קם חד מיניהו
ושחרתיה לפלגא דדייה
אמר אידך השתא שמעי
רבנן ומפסדי ליה מינא
כי אמרי' לקמן מי שחצוי
עבד וחציו בן תורין כופין
את רבו ועושין אותו בן
תורין וכותב לו שטר על
חציו דמיו אול אקנייה
לבנו קטן שלחה דרב
בריה דרבא קמיה דרב
פפא שלח ליה כאשר עשה
כן יעשה לו גמולו ושיב
בראשו און קים לן בינוקא
דמיקרא דעתיה לגבי

לאפוקי מר' יוסי דלמר זמנו של שטר מוכיח עליו אע"ג דרב
גופיה פסקי כותמיה צהיבא פירקא דהתם לשופרל דשטרלא אמתין יא' צבל
הכא למאן דלמר צבליו של מקנה לא מהני צבליו של קונה וצקונטרס
פירש צהוב (צ"ח מו). דלוי דלמר צבליו של מקנה כ"ש צבליו של
קונה ואין נראה כיון דלמר דגואל
נתן לצבו לא מהני אלא צבעין זה
כמו לרב נחמן דלמר פירי לא עבדי
חליפין משום דבעינן דומיא דעגלו
ולא אמרינן דהואיל דכלי שזו פרוטה
קני כל שכן פירות שיש אלף זה
דאיכא הנאה טפי דגמר ומקני ועוד
אמרינן צדריס צהשומפין (דף מט):
דסודרא קני על מנת להקנות הואי:
בשרבנו הניח לו תפילין. ולא
משום דלא מיעבד ליה
איסורא דמנכר עליהן ואיכא צרכא
לצטלה דהא סוכה לולב ושופר וכמה
מזות עשה ששקסם מצרכות אלא
משום דלון עבדים רגילים כשפילין
ואי לאו דשחרריה לא היה מנח ליה:
אותו העבד אין לו תקנה. פירוש
לא צנת חורין ולא צשפחה
כדפירש צקונטרס לעיל^א ואין נראה
מדלמר לעיל (לג). עבד צשפח
מצית האסורין^ב כו' ולא עוד אלא
שכופין את רבו ועושה אותו בן
תורין ומאי קא משמע ע"כ פשיטא^ג
דכופין אותו כיון דלסור צשפחה
וצנת חורין^ד כמו חליו עבד וחליו
בן תורין וכן הא דלמר צירושלמי
דאיכא דלמר שחררו כופין את היושבים
משום מזוה לקיים דברי המת תפוס
ליה משום דלסור צשפחה וצנת
חורין וצפי' צמצל דכריתות (דף כז):
אמרינן דסבר יו' רש"ג המפקיד
עבדו יצא לחירות וצריך גט שחרור
ומעובד גט שחרור אולב צמרומה
ומסתברא מיון דלכול צמרומה שרי
נמי צשפחה ולכן נראה דלון לו
תקנה צנת חורין קאלמר אכל צשפחה
שני: צצריך ואין לו תקנה.
^א תימה דמיקשי ליה מאיך דלני
יומנן דלמר לעיל (לג). עבד צשפח
מצית האסורין כו' ולא עוד אלא כופין
את רבו אלמא יש לו תקנה:
הא אמרה בצשון שחרור הכי נמי.
תימה דמיקשי קאלמר דלני וצנת
יומנן אי הכי המפקיד עבדו ומת
נמי יהא משתלח צלא גט דעבדו
כאשתו והכא משמע דעבי גט זמנא
לעיל אחיא כרב שמואל כר רב יהודה
דהכא אי נמי הכא צעי גט מדרכנן
שלא יאמר לו עבדי אמה כדלמר
לקמן למד מנא ציונא צנאשי אצריס:

יצא לחירות^א א"ל רבי יוחנן כל כך יש
בירך ואני שונה הכותב שטר אירוסין
לשפחתו ר"מ אומר מקודשת והכ"א אינה
מקודשת כדאמר רבה בר רבי אבהו
הניח לו תפילין והכא נמי כשברבו שירבו
אשה וכו' איכא מודי דלעבדיה לא מעבד
ליה איסורא ואיהו עבד איסורא אמר ר"ג
בר יצחק הכא במאי עסקינן דאמר לה צאי
בו והתקדשי בו רבי מאיר סבר * יש בלשון
הזה לשון שחרור ורבנן סברי אין בלשון
הזה לשון שחרור א"ר יהושע בן לוי עבד
שהניח תפילין בפני רבו יצא לחירות
^ב מיתובי לזה הימנו רבו או שעשאו רבו
אפטרופוס או שהניח תפילין בפני רבו או
שקרא שלשה פסוקים בבכ"ג בפני רבו
ה"ז לא יצא לחירות אמר רבה בר רב
שיאל דכשרבו הניח לו תפילין כי אתא
רב דימי א"ר יוחנן מי שאמר בשעת מיתתו
פלונית שפחתי אל ישתעבדו בה לאחר
מותי כופין את הורשים וכותבין לה גט
שחרור האמרו לפניו רבי אמי ורבי אסי רבי
אי אתה מודה שבניה עבדים כי אתא רב
שמואל בר יהודה אמר רבי יוחנן ימי שאמר
בשעת מיתתו פלונית שפחתי קורת רוח
עשתה לי ועשה לה קורת רוח כופין את
הורשין ועושין לה קורת רוח מ"מ^א (מצ"ע)
לקיים דברי המת * אמר אמימר המפקיד
עבדו אותו עבד אין לו תקנה מ"ט גופיה
לא קני ליה איסורא הוא דאיכא גביה ואיסורא
לא מצוי מקני ליה א"ל רב אשי לאמימר
הואמר עולא אמר רבי יוחנן * רוב חייא בר
אבין אמר רב אחד זה ואחד זה יצא לחירות
וצריך גט שחרור א"ל * צריך ואין לו תקנה
איכא דאמרי אמר אמימר * המפקיד עבדו
ומת אותו העבד אין לו תקנה מאי מעמא
גופיה לא קני ליה איסורא הוא דאיכא גביה
ואיסורא לבריה לא מורית א"ל רב אשי
לאמימר והא כי אתא רב דימי א"ר יוחנן
דרב דימי טעותא היא א"ל מאי טעותא
דלא אמרה בלשון שחרור הא אמרה בלשון
שחרור הכי נמי א"ל אנא כדרב שמואל בר
יהודה סבירא לי ההוא דסקרתא דעבדי
דאודבן לעובד כוכבים כלו מרווחא בתראי
אתו לקמיה דרבינא אמר להו זילו אהדרו
אבני מרווחא קמאי וכתבו לכו גיטא דחרותא
אמימר המפקיד עבדו ומת אותו העבד אין לו תקנה אמר רב
דימי סבירא לי אמרו ליה דרב דימי טעותא היא אמר להו מאי טעותא
דלא אמרה בלשון שחרור הא אמרה בלשון שחרור הכי נמי ויהלכתא כרבינא
ההוא עבדא דבי תרי קם חד מיניהו ושחררי' לפלגו אמר אידך השתא שמעי בי
רבנן ומפסדו ליה מינא * אול אקנייה לבנו קטן שלחה רב יוסף בריה דרבא
לקמיה דרב פפא שלח ליה * כאשר עשה כן יעשה לו גמולו ושיב לו בראשו
אנן קים לן בינוקא דמיקרא דעתיה לגבי זויי המוקמינן ליה אפטרופוס
ומקריקש

לא לחירות. דאי לאו דשחרריה לא היה שצ"ק ליה למנסב צת
חורין: כל כך יש צידך. משמיה דרבי ואני שונה ומכ"ל אינה
מקודשת: שטר אירוסין. הרי את מקודשת לי וקדשה צו: דרצה
בר רב שיאל לקמן: ששיאו אשה. דאי לאו דשחרריה לא היה מיעבד
איסורא על ידו: ואיהו עבדי איסורא.
שנושא את שפחתו: לאי צו והסקדשי
צו. כלומר אי דלמר התקדשי צו
גרידא ודאי שחררה מעיקרא אכל
השתא דלמר לה לאי צו והתקדשי
צו וזה יהיה לך שטר שחרור ושטר
ארוסין גלי מילתיה דלא שחררה אלא
צהאי: ר"מ סבר יש צלשון. הרי
את מקודשת לי לזון שחרור וה"ק
הו ראויה להתקדש לי צו והתקדשי
צו: שהניח תפילין בפני רבו. אין
דרך עבד להניח תפילין דמ"ע
שהזמן גרמא היא דלילה לאו זמן
תפילין הואי: אפטרופוס. על נכסיו
דאי לאו דשחרריה לא היה חצי ליה:
הרי זה לא יצא לחירות גרסינן:
אמרו לפניו. לפני ר' יוחנן: אי
למה מודה. דאל ישתעבדו אינו
לשון שחרור ולא לשון הפקר אלא
לא יערימיה צעזעודה אכל וולדות
היולאין ממנה מעכשיו עבדים הם
ואמאי כופין לשחררה ויפסדו ולדות
מכאן ולהבא שלא לזה צויהם כן:
ה"ג כי אשה רב שמואל כו' ולא
גרסי' אלא. ופליג דרבי דימי ואמר
לא כך אמר רבי יוחנן אלא כך אמר:
ועושין לה קודם רוח. ואם אין רוחה
מקרה צלא שחרור ישחררה:
אין לו תקנה. ואפי' צשפח: לא
מורית. שאין ירושה אלא צדכר שיש
צו ממון: והא כי אשה רב דימי
כו'. וכיון דלמר אל ישתעבדו צה
פקע ליה ממונא מינה וקאלמר יורשין
כותבין לה גט שחרור: טעותא
היא. כדלמנן לעיל דהוא לא צוה
לשחררה: ופריקנן מאי טעותא. דרב
דימי דלא אמר הכי צלשון שחרור:
הא אמר. הרי את צת חורין לא
הו קפדי רבי אמי ורבי אסי עלה:
כרב שמואל כר יהודה סביאל לי.
למר לא א"ר יוחנן כן ולא אמרו לו
רבי אמי ורבי אסי כן וכיון דקאלמר
יעשה לה קודם רוח לא מנע כח
היורשין ממנה אלא צהן מלה:
דיסקרפא. קריה: דעבדי. עבדים
של ישראל היו ומכרס לעובד כוכבים
ותנן (לקמן דף מג). המוכר עבדו
לעובד כוכבים יצא לחירות: כלו
מרווחא צפראי. כלו אלוניהס
האחרונים עובדי כוכבים: אסו.
העבדים: לקמיה דרבינא. להיתרין
צננות ישראל: אהדרו אבני מרווחיינו
קמאי. חזרו על בני אלוניהס הראשונים
וצקשו מהם לכתוב לכס גט חירות:
אין לו תקנה. דאיסורא לצניו לא
מורית והא נמי כי וצנייה פקע
כספיה מיניה ואיסורא הוא דהוה ליה
צניה ואיסורא לאו ירושה היא להורשה
לצניו: כרב דימי סביאל לי. דלמר
אל ישתעבדו צה ופקע להו ממונא
מינה וקאלמר כותבין לה גט
שחרור: הא אמרה צלשון שחרור.
לצניו ומפסדי ליה מינא. כדלמרינן צמתג"ו
דיו: מוקמינן אפטרופוס. ליוקא לצכור לו דמיס יפין כמה שהוא נישוס צשוק שהרי צריך העבד לכתוב שטר על חלי דמיו:

אם כ"ה ולא עוד אלא
שכופין את רבו וכותב
לו רבו שטר שחרור.
טו. (מבנות טו.) ג. [לעיל:
טו.] (לעיל לטו.)
ג. (לעיל לטו.)
ו. (לעיל לטו.) ח. צ"מ
ק"ה. טו. [מבנות לו:]
ו. לקמן דף מא. י. [ע'
מוס' לקמן עב. ד"ה הכי'
יט.] וע"י הטעם מוס' צ"מ
מ. ד"ה צלשון. יט. דף
יט. ד"ה אין לו תקנה.
לעיל: כ"ה מ"ע דרש"ג.
יוס על רבו:

גליון הש"ס

גמ' יש בלשון הזה לשון
שחרור. פי' יצאנו דף מ'
ע"כ מ"ה"ש שם גר: שם
אמר אמימר המפקיד
עבדו: ע"י לקמן דף מג ע"כ
מ"ה"ש אכל: שם אול
אקנייה לבנו קטן. ע'
לקמן דף מג ע"ה מ"ה"ש
יוס על רבו:

מוסף רש"י

או שעשאו רבו
אפטרופוס. מקר נכסיו
כדו להמסך ולהילא
לשחררה (מבנות טו.). לא
יצא לחירות. ולא אמרינן
אי לאו דשחרריה לא היה
חצי מיהו ולא היה סביב
לזה לנהוג מנהג בן תורין
(שם). אין לו תקנה.
דמיון המפקיד פקע
מקני ליה ר' אמי ור' אסי
הוא דלא צלשון עבדיה
וכי מית און וי ירושה
לרבי אמי ורבי אסי
לו מי שמיטרי צנת (ועיל
טו).

מוסף תוספות

א. יצא לחירות. מוס'
ההל"ש. ב. פישטא דריון
שיבא לחירות. כע"ה.
ג. משום דחיתב לרשת
יצהר. טע"ה. ד. דקניו
לרבו לענין. מוס' הל"ש.
ה. פי' ה"ז דלא היה
מקני ליה ר' אמי ור' אסי
אלמא איסורא לבריה
מורית וקשיא לאמימר.
מוס' הל"ש. ו. אפי' אי
אמר לשון שחרור, צ"כ
דרבי רב דימי שאמר
מקני ליה יוחנן שכופין
את הורשין לשחררה,
בטעותא הוא. דכיון דפקע
הממון מחיים ולא נשאר
עליה דק איסור. מיתה
שפעת האסור ולא בעיא
שחרור. מוס' הל"ש.
ז. מוס' הל"ש מנוס':
יצאו הורשין שבוק
ויאמר לו.

